

مقام معظم رهبری:

انتخابات که مظهر حضور

مردم است، باید پر شور برگزار

شود؛ همه‌ی تلاش و همت

مسئولان باید این باشد.

دکتر علی رضا امینی:

حضور در انتخابات نه تنها یک واجب عینی، بلکه یک

امر حقوقی است.

شناسنامه نشریه

ناظرین بر محتوا : دکتر اسدالله اطهری ، دکتر مختارنوری، دکتر حنان لهراسبی

دکتر سید محمدرضا موسوی

صاحب امتیاز : بسیج دانشجویی دانشگاه علوم و تحقیقات

مدیر مسئول : علیرضا خانکی

سردبیر : امیرحسین کهندانی

مدیر اجرایی : حسین بادینلو

مشاور رسانه ای : احد اسنایی

دبیر هیات تحریریه : مهدیه رمضانی

مدیر هنری : درسا دنیانورد

ویراستار : دکتر مجید رشیدیان ، علی باقرزاده

مترجم و ویراستار زبان انگلیسی : نسیم سحریان، مهدی ساروقی ، عماد الدین اکبری

نویسندگان :

مهدیه رمضانی ، مرضیه پرورده

امیرحسین کهندانی ، محمدصادق داریوند

محمد حسین نیکبختیان، امیرمهدی عابدی

فهرست

- ۴..... سخن مدیر مسئول
- ۵..... مصاحبه
- ۹..... جایگاه رئیس جمهور در نظام حقوقی جمهوری اسلامی
- ۱۱..... مشارکت سیاسی کردها در ایران
- ۱۴..... عدالت و جمهوری اسلامی
- ۱۶..... بی اثر سازی تحریم ها (نظام مالی)
- ۱۸..... تروریسم؛ بهانه لشگر کشی
- ۲۰..... زندگینامه شهید مطهری
- ۲۱..... معرفی کتاب

سخن مدیر مسؤل

علیرضا خانکی

دانشجوی کارشناسی رشته علوم سیاسی

بسمه تعالی

در آخرین ماه از سال ۱۳۹۹، سومین شماره ماهنامه سیاسی-اجتماعی تلاطم دوران منتشر گردید. در این قسمت از ماهنامه سعی بر آن است که به مسائل مختلفی از جمله ارتباطات، رسانه و سیاست پرداخته شود و طی آن نقطه عطفی برای تاثیر گذاری بر افزایش مشارکت مردمی در انتخابات ۱۴۰۰ طبق فرمایشات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) باشیم.

نوید آن است که در ماهنامه های آینده تا مدت زمان باقی مانده برای انتخابات به شخصیت ها، افکار و سابقه کاندید ها و نامزده های احتمالی پرداخته شود تا ان شاءالله بر اساس حق و فارغ از دیدگاه جناحی، فردی شایسته برای خدمت به نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و ملت عزیزمان انتخاب گردد.

همچنین تصمیم بر آن گرفته شد که در ماهنامه های آتی، تصاویری از مکان های تاریخی کشور عزیزمان به منزله نمایش فرهنگ و تاریخ گرانقدر ایران اسلامی بر روی جلد ماهنامه تلاطم دوران نقش بسته و نماینگر شکوه و عظمت میهن عزیزمان باشد.

وَ مِنَ اللَّهِ تَوْفِيقُ

۱. رسانه به عنوان یک مولفه اثر گذار تا چه حد توانسته به رونق بخشی فضای انتخاباتی کمک کند؟

رسانه به عنوان یک ابزار تاثیر گذار در ارتباط با جامعه مخاطب، می تواند تاثیر گسترده ای در طراحی ذهن مخاطب بگذارد و آنچه که حائز اهمیت است با شکل گیری رسانه ها بر مبنای فضای وب، این ارتباط دو طرفه یعنی فرستنده و گیرنده ارتباط نزدیک تری ایجاد شده است و میزان تاثیر گذاری آن هم افزایش پیدا کرده است؛ در این شرایط رسانه ها می توانند در موضوع انتخابات تاثیر گسترده ای بگذارند و اساس طراحی ها و اهداف رسانه ای که در سیاست گذاری رسانه های مختلف وجود دارد، می تواند جامعه را به سمت همان سیاست شوق دهد.

دکتر علیرضا امینی

دکتر علیرضا امینی مولف، مترجم و استاد دانشگاه

گفت و گو با وی تلفیقی از رسانه، ارتباطات و سیاست است که تاثیر آن را بر انتخابات نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بررسی خواهیم کرد.

مشاور علمی-پژوهشی سخنگوی کمیسیون صنایع مجلس شورای اسلامی دور هشتم و نهم، مشاور و نماینده تام الختیار ریاست دانشگاه مازیار وزارت علوم تحقیقات و فن آوری، مدیر روابط عمومی شبکه رادیو سلامت صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، مدیر شبکه ۷ سیما (شبکه آموزش) صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، نماینده ویژه معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور دانشگاهی کشور و ... گوشه ای از کارنامه درخشان وی می باشد.

تلاطم دوران شما را به مطالعه گفت و گوی اختصاصی با جناب آقای دکتر علیرضا امینی، دعوت می نماید.

۲. نقش رسانه ها در تامین امنیت روانی جامعه قبل و بعد از انتخابات به چه صورت است؟

هر مولفه ای که بتواند جامعه را تحت تاثیر خودش قرار دهد و با جامعه عمومی در ارتباط باشد، می تواند وضعیت امنیتی از هر شاخصه ای مانند امنیت روانی یا امنیت اجتماعی را تحت تاثیر قرار دهد. رسانه به عنوان یک ابزار می تواند در جهت امنیت زایی یا امنیت زدایی فعالیت کند و همچنین موثر باشد. این موضوع در انتخابات اثر بیشتری دارد و جهت گیری ها و سوء گیری ها در انتخابات می تواند ابزاری برای ایجاد وحدت و یا چند دستگی در انتخابات شود. نقش رسانه در تامین امنیت روانی جامعه چه در زمان انتخابات و چه در قبل از انتخابات بلاخص در جامعه ای که فضای هیجانی افراد به عنوان مجموعه ای تاثیر گذار در انتخابات دخیل است مانند (جمهوری اسلامی ایران) و همچنین رسانه می تواند این فضای هیجانی را مدیریت کند و تاثیرات امنیتی بر آن ایجاد کند.

۳. تاثیر رسانه در شکل گیری افکار مردم برای شرکت در انتخابات را چگونه ارزیابی می کنید؟ آیا رسانه های جمهوری اسلامی و در بطن این موضوع، صدا و سیما را موفق ارزیابی می کنید؟

صدا و سیما ملی یک رسانه عمومی است و البته این رسانه وابسته به بدنه دولت است دارای نقاط سخت تر و نقاط مورد توجهی نسبت به رسانه های دیگر است و طبیعی است که مانند دیگر رسانه ها آزادی عمل لازم را در تمامی ابعاد نداشته باشد اما در شور انتخاباتی و ایجاد حس همبستگی، فکر می کنم رسانه های جمهوری اسلامی موفق عمل کردند اما نکته ای که باید مورد توجه قرار بگیرد، شرایط موجود صدا و سیما باعث شده است تا عملکرد این رسانه را پیچیده تر کند به این دلیل که نباید هیچ جهت گیری انتخاباتی در این رسانه وجود داشته باشد و فقط در راستای مشارکت همگانی قدم بردارد و در این حیطة هم در این چند ساله موفق بوده است.

۵. در فضای انتخاباتی چگونه می توان از انتشار اخبار جعلی و ساختگی که موجب سردرگمی مردم در انتخاب درست یا عدم مشارکت، جلوگیری کرد یا راه مقابله با آن چیست؟

در عرصه رسانه آن چیزی که معمولا مرسوم است، اولین کسی که گفت و گویی را می کند؛ فرمان رسانه یا فرمان نظر مردم را در دست می گیرد لذا طبیعتا اولین اخبار می تواند یک موج جدیدی را ایجاد کند حالا چه ساختگی باشد چه جعلی اما پاسخگویی به آن به وقت، یعنی سه ایتم باید رعایت شود:

۱. در مدت معلوم مشخص، یعنی به زمان باید رسانه سراسری پاسخ را بدهد

۲. استناد ها و دلایل جدید تر

۳. میزان تاثیر گذاری رسانه ای که مردم قبولش دارند می تواند مناسب باشد.

لذا اینکه چگونه می توان از این مساله (انتشار اخبار جعلی) جلوگیری کرد، طبیعتا در فضای رسانه ای موجود کشور نه، اساسا شما در دنیا نمی توانید از انتشار اخبار جعلی جلوگیری کنید اما آنطور که مشهود است آن کسی موفق تر است که پیش دستی داشته باشد و در مورد اخبار و از آن مهم تر درباره احتمال اتفاقاتی که در عرصه رسانه امکان جعلی سازی یا اخبار فیک وجود داشته باشد، پیش بینی کند. ما به این اصطلاح در رسانه، فیک نیوز می گوئیم. باید این آسیب ها را پیش بینی کرد و زمانی که این اتفاق رخ دهد، تا حدودی می توان آن را کنترل کرد.

۴. میزان تاثیر گذاری رسانه های ارتباط جمعی مانند رادیو و تلویزیون بر مشارکت مردم بیشتر است یا شبکه های اجتماعی مانند توئیتر، اینستاگرام و تلگرام؟

فضای مجازی و زیر ساخت هایی به این شکل به دلیل نوع شکل این رسانه ها تاثیر گذاری زیادی دارند، به این دلیل که جامعه مخاطب می تواند اظهار نظر کند و فرستنده پیام می تواند بر اساس نوع رفتار جامعه مخاطب، می تواند تغییر ایجاد کند در پیام خود، اما این امکان در رسانه های تصویری مانند تلویزیون وجود ندارد لذا تاثیر این رسانه ها افزون بر رسانه های دیگر است، تغییرات و تاثیرات فضای مجازی دامنه گسترده ای از جوامع را در بر گرفته است، رسانه ای که بر بستر وب قرار می گیرد قاعدتا تاثیر بیشتر در مقایسه با رسانه های دیگر دارد.

۶. در انتخابات ریاست جمهوری گذشته، پیام‌هایی نظیر؛ اگر رقیب ما رای بیاورد در پیاده رو دیوار خواهد کشید و .... مخابره گردید. اینطور پیام‌ها و نظیر آن تا حدودی در میان مردم پذیرفته گردید. آیا این نشانه تاثیر عمیق رسانه میان مردم نیست؟

این یک بازی رسانه‌ای است و فقط مرتبط با دوره سال ۹۶ نیست بلکه در گذشته نیز رخ داده. اساساً در ایران یک تکنیکی که رسانه‌ها بکار می‌برند؛ دو قطبی کردن انتخابات است در جایی که انتخابات دو قطبی شود؛ طبیعتاً کسی که بیشترین تاثیر و ابزار رسانه‌ای را داشته باشد بیشتر میتواند تاثیرگذار باشد. به نظر می‌رسد که نمی‌توان نام آن را تاثیر عمیق رسانه‌ای گذاشت.

یک؛ جامعیت است و مورد دوم همانطور که عرض کردم این الفاظ یا این اتفاقات زودتر از آنکه به کار گرفته می‌شد باید از وقوع آن جلوگیری می‌شد. طبیعتاً رقیب مخالف جریانی که شما از آن نام برده‌اید، در انتخابات از این هنر استفاده کرد و باعث دو قطبی شدن جامعه گردید و در ادامه یک فضا سازی را برای کاندید خودش، برای نامزد خودش ایجاد کرد. متأسفانه طرف مقابل هم به دلیل آنکه خیلی در حوزه رسانه تبحر نداشت، برای اینکار دیر و به اشتباه عمل کردند.

۷. در ایام انتخابات سال‌های گذشته چه در مجلس و چه در ریاست جمهوری، یک تقابلی میان رسانه‌های خارجی و رسانه‌های جمهوری اسلامی وجود داشته است. از نظر شما پیروز این تقابل، رسانه‌های داخلی بودند و یا رسانه‌های خارجی؟

به نظرم یک قیاس مع الفارق است. ابزار رسانه‌ای در غرب به مراتب بیشتر و قدرتمندتر از ابزار رسانه‌ای داخل است. ضمن اینکه بحث تعدد رسانه‌های معاند با جمهوری اسلامی ایران و قدرت‌های مالی و ساختارهای رسانه‌ای شان فرصت‌های بیشتری را از صدا و سیما و جمهوری اسلامی برای آن‌ها ایجاد کرده. لذا به نظر می‌رسد که در جریان سازی و فضا سازی، آن‌ها موفق‌تر عمل کرده‌اند اما باید طبیعتاً باید این نکته را یادآوری کرد که تلاش صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به میزان کافی نبوده است. درست است که عرض کردم در ابتدا آن‌ها موفق‌تر هستند اما میزان این فرصت، کافی نبوده و طبیعتاً این اتفاق می‌تواند تاثیر گسترده‌تری داشته باشد.

۸. به طور کلی از نظر شما صدا و سیما نقش خود را به عنوان رسانه ملی در حوزه انتخابات به درستی ایفا کرده است؟

نوع نگاه من این هست که تلاش خود را کرده اما نقاط کم کاری بسیاری نیز دارد و نیاز به بازبینی مجدد دارد. در مجموع برای جمع بندی نیاز که به این مورد نیز اشاره‌ای داشته باشم؛ در بحث رسانه‌ای به چند نکته باید توجه کرد. باز هم تکرار می‌کنم، در حوزه رسانه ابزار قدرت و ثروت به هم گره خورده‌اند و طبیعتاً کسانی که ساختارهای رسانه‌ای گسترده‌تری داشته باشند، می‌توانند میزان تاثیرگذاری بیشتری نیز داشته باشند. شما امروزه در مورد رسانه‌های معاند با جمهوری اسلامی ایران نگاه که می‌کنید، متوجه خواهید شد که بیش از ۲۰۰ تا ۲۵۰ رسانه بر علیه جمهوری اسلامی ایران در حال اقدام‌اند. طبیعتاً به هر حال این حجم از عملکرد، می‌تواند جامعه گسترده‌ای را دربر گیرد و صدا و سیما نیز با تمام تلاشی که انجام می‌دهد، معتقدم هنوز نقاطی دارد که می‌توان با رویکردهای علمی‌تر، استفاده از تفکرات افراد رسانه‌ای و دانشگاهی، تغییراتی را ایجاد کند.

البته زحمات بسیاری در صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران کشیده می شود امت بعضا، برخی وقت ها رویکرد ها، رویکرد های عملیاتی نیست و بدون پشتیبوانه تولیدی است. لذا به نظر می رسد این فرصت باید برای انتخابات ۱۴۰۰ مجددا محیا گردد که رسانه جمهوری اسلامی مجددا باعث جلوگیری از جریان سازی بر علیه مردم و مانع از ایجاد فضای دو قطبی گردد تا مردم در شرایط عادلانه تصمیم بگیرند و بتوانند انتخاب اصلح تری داشته باشند. فارغ از اینکه چه کسی در انتخابات پیروز خواهد شد، ما بیشترین موضوع مان در بحث انتخابات، حضور حداکثری است که در بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) بسیار این نکته را می شنویم و این نکته به این دلیل است که هرچقدر جمعیت بیشتر باشد یعنی مشروعیت نظام جمهوری اسلامی بیشتر است لذا توقع از همه رسانه ها این است که فارغ از نگاه های سلیقه ای و نگاه های حزبی در ترویج حضور مردم در تعیین سرنوشت شان تلاش بیشتری کنند که به حق، حضور در انتخابات نه تنها یک واجب عینی است بلکه به نظر می رسد یک امر حقوقی است که دین و مسئولیت گسترده ای را به گردن مردم دارد.

انشالله در انتخابات ۱۴۰۰ حضور مردم، مهر محکم تری برای مشروعیت نظام باشد و طبیعتا این رسالت فقط به دست اعضای تاثیر گذار رسانه در کشور نخواهد بود بلکه نیاز دارد که حجم گسترده ای از جوان های انقلابی که حتی رسانه های بسیار محدودی دارند، در این حوزه وارد شوند. ما معتقدیم در عرصه رسانه ارسال خبر به یک نفر می تواند مسیر را تغییر دهد و جریانی نو بسازد. انشالله با تلاش بر تحقق این اتفاقات، بتوانیم پرچم این انقلاب را به دست صاحب اصلی آن برسانیم و نقطه عطفی در بازسازی تمدن عظیم انقلاب اسلامی باشیم. همان تمدن عظیمی که از قرن سوم تا قرن سیزدهم دنیا را تحت تاثیر خودش قرار داد.

جایگاه رییس جمهور در نظام حقوقی جمهوری اسلامی

محمد صادق داریوند

دانشجوی کارشناسی رشته حقوق

اختیار دارد، همه ی ارکان اجرایی کشور را در اختیار دارد، ترتیب اجرای قوانین را در اختیار دارد، توانایی استفاده از همه ی افراد صاحب نظر را در سراسر کشور در اختیار دارد؛ رییس جمهور در همه ی مسائل گوناگون دستش باز است. تنها محدودیتی که برای رییس جمهور در کشور ما وجود دارد، محدودیت قانون است؛ قانون فقط به او محدودیت می دهد، که این هم محدودیت نیست؛ قانون، هدایت کننده است؛ محدودکننده نیست. قانون، راه را نشان می دهد که چگونه حرکت کنیم».

مؤید حرف رهبر انقلاب این است که اگر نگاهی اجمالی به فهرست قانون اساسی کنیم متوجه این نکته می شویم که بخش قابل توجهی از اصول قانون اساسی یعنی ۴۸ اصل (اصول ۱۱۳ تا ۱۵۱) مربوط به ریاست جمهوری است که در مقایسه با سایر قوا از تعداد بیشتری برخوردار است. همچنین کلمه رییس جمهوری در اصول مختلف قانون اساسی حدود ۴۰ مرتبه ذکر شده است که این موارد دلالت بر اهمیت نقش ریاست جمهوری در نظام حقوقی کشور ما دارد.

در قانون اساسی رییس جمهور پس از رهبری عالی ترین مقام کشور و مسئول اجرای قانون اساسی است (اصل ۱۱۳)،

چند سالی است که دشمنان و معاندان خارجی و بعضاً حنجره ها و زبان های بی تقوای داخلی به تأسی از آنها این شبهه را در اذهان مردم تقویت می کنند که در نظام اسلامی رییس جمهور اختیاراتی ندارد و همه ی اختیارات در دست رهبری متمرکز شده است. هدف این افراد از طرح این شبهه، القای تشریفاتی بودن انتخابات و عدم اهمیت رای مردم در نظام اسلامی است تا مردم را دلسرد کرده و از همراهی با نظام اسلامی و شرکت در انتخابات بازدارند. در حالیکه همواره مسئله انتخابات، در نظام سیاسی و حقوقی کشور ما از اهمیت بسیار بالایی برخوردار بوده است به طوریکه در قانون اساسی ما به صراحت در اصل ششم گفته شده: « در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود، از راه انتخابات: انتخاب رییس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظایر اینها».

رییس جمهور در نظام حقوقی- سیاسی ما دارای اختیارات زیاد و گسترده ای است. رهبر انقلاب در این باره می فرماید: «رییس جمهور در کشور ما و طبق قانون اساسی ما، امکانات فوق العاده زیادی در اختیار دارد. رییس جمهور امکاناتش در قانون اساسی، امکانات وسیعی است؛ رییس جمهور بودجه ی کشور را در

به عبارت بهتر، شخصی که قرار است ریاست عالی ترین نهاد ها و شورای های سیاسی و اداری و اقتصادی و فرهنگی و امنیتی را برعهده بگیرد باید فهم عمیق و دقیق از این مقوله های داشته باشد. کسی که می خواهد رئیس جمهور جامعه باشد، باید انسانی شایسته و وارسته، با برنامه، باعزم، مؤمن، انقلابی و با همت جهادی باشد. کسی که می خواهد برنامه ی اقتصادی جامعه را پیش ببرد باید شخصی کاری، مردمی، مقاوم، ارزشی، باتدبیر و قانون مدار باشد و درد مردم را حس کند. امام خمینی (ره) این هشدار را همه ی ما داده است که: «ملت توجه داشته باشند، رئیس جمهور و وکلای مجلس، از طبقه ای باشند که محرومیت و مظلومیت مستضعفان و محرومان جامعه را لمس نموده و در فکر رفاه آنان باشند، نه از سرمایه داران و زمین خواران و صدرنشینان مرفه و غرق در لذات و شهوات که تلخی محرومیت و رنج گرسنگان و پابرهنگان را نمی توانند بفهمند».

بنابراین با عنایت به نکات فوق جایگاه رئیس جمهور در نظام اسلامی، به هیچ وجه نمی تواند جایگاهی تشریفاتی باشد چراکه با بررسی هایی که از متون قانونی در متن گذشت، بسیار روشن و پر واضح است که شبهه ی دشمنان خارجی و نوکران داخلی شان وارد نیست. از طرفی بر همه ی ما ضروری و لازم است تا در این فرصت چند ماهه تا انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۴۰۰ با مطالعه و تحقیق کردن، معیار های فرد اصلح را بشناسیم و آگاهی سیاسی خود را افزایش دهیم تا ان شاء الله بتوانیم با یک انتخاب درست و تاثیر گذار وظیفه ی خود را به درستی انجام دهیم.

^۱بیانات رهبر انقلاب در بیست و چهارمین سالگرد رحلت امام به تاریخ

۱۳۹۲/۰۳/۱۴

^۲بیانات رهبر انقلاب در دیدار اقشار مختلف مردم به تاریخ

۱۳۹۲/۰۲/۲۵

^۳بیانات رهبر انقلاب در دیدار دست اندرکاران برگزاری انتخابات به

تاریخ ۱۳۹۲/۰۲/۱۶

^۴صحیفه امام جلد ۲۱ صفحه ۴۲۲

مسئولیت توشیح و ابلاغ قوانین به مسئولان و اجرای قوانین دارد (اصل ۱۲۲ و ۱۲۳)، اختیار داشتن معاونانی برای پیشبرد امور کشور (اصل ۱۲۴)، اختیار تعیین نماینده ویژه در موارد ضرورت (اصل ۱۲۷)، تایید سفیران پس از پیشنهاد وزیر امور خارجه و امضای استوارنامه های آنها (اصل ۱۲۸)، امضای عهدنامه ها و توافق نامه های بین المللی پس از تصویب مجلس (اصل ۱۲۵)، مسئول امور برنامه و بودجه و امور اداری و استخدامی کشور (اصل ۱۲۶)، ریاست هیات وزیران و مسئول تعیین خط مشی و برنامه دولت (اصل ۱۳۳ و ۱۳۴)، داشتن اختیار عزل هر یک از وزیران (اصل ۱۳۶)، اداره بخش های اقتصادی کشور خصوصاً بخش های دولتی (اصل ۴۴)، دریافت و اداره مالیات ها (اصل ۵۱)، تهیه بودجه سالانه کل کشور و اجرای آن پس از تصویب در مجلس (اصل ۵۲)، در اختیار داشتن حساب های خزانه داری کل (اصل ۵۳) که همه ی اینها، مواردی است که به طور صریح در قانون اساسی برای ریاست جمهور ذکر شده است. از طرفی رئیس جمهور بر طبق قوانین مختلف نیز ریاست برخی از شورا های مهم کشور از جمله ریاست شورای عالی امنیت ملی (اصل ۱۷۶)، ریاست شورای عالی فضای مجازی (در حکم تشکیل شورا از سوی رهبری)، ریاست شورای عالی انقلاب فرهنگی (اساسنامه)، ریاست شورای عالی اداری (ماده ۱۱۴ قانون مدیریت خدمات کشوری)، شورای عالی اجراء سیاست های کلی اصل ۴۴ (ماده ۴۱ قانون اجرای سیاست های اصل ۴۴) برعهده دارد. این موارد پاسخی است برای کسانی که درصدد القای هیچ کاره بودن رئیس جمهور در جامعه هستند!

حال سوال پیش می آید با عنایت به این همه اختیاری که رئیس جمهور می تواند داشته باشد، چه کسی شایستگی و صلاحیت این جایگاه را دارد؟

به اعتقاد نویسنده، کسی صلاحیت ریاست جمهوری را دارد که مبنای فکری دقیق و صحیح و انقلابی داشته باشد.

مشارکت سیاسی کردها در ایران

مهديه رضاني، مرضيه پرورده

دانشجوی کارشناسی رشته علوم سیاسی

کردها که اصیل‌ترین نژاد ایرانی هستند، در زمان حکومت پهلوی طی جریان یکسان سازی قومی، تحت فشار قرار گرفتند و با حملات نظامی و کشتارهای بی‌رحمانه، سرکوب شدند؛ به طوری که جان فوران، استاد دانشگاه کالیفرنیا، در کتابش نوشته: «در سال ۱۳۴۶، شاه چنان کردها را سرکوب کرد که آمریکایی‌های مهاجر با سرخپوستان بومی آن‌گونه رفتار نکردند!»

به دنبال وقوع انقلاب اسلامی ایران و تحول در قانون اساسی کشور، زمینه مشارکت مردم در سرنوشت سیاسی فراهم شد و به تدریج که تأثیر این حضور برای مردم آشکار می‌شد، علایق آنان به بالابردن میزان حضور، نحوه انتخاب و تعیین و اصلاح معیارها بیشتر گردید.

در اوایل انقلاب به علت عدم بلوغ و تکامل احزاب و گروه‌های سیاسی و نبود فرهنگ گفتگو و رقابت سالم و قانونی، و نبودن رویه تساهل و تسامح و خویش‌داری حزبی، شاهد درگیری‌های خشونت‌بار احزاب و گروه‌ها و جنگ مسلحانه در کردستان و رویارویی تمام عیار مرکز با گروه‌های اپوزیسیون برانداز بودیم که در نتیجه آن، حکومت نظامی و رویه نظامی‌گری در کردستان اتفاق افتاد و به نوعی تمام پست‌های مدیریتی و اجتماعی را نظامیان و یا مشابهان فکری آنان اشغال کردند و کلیه فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی، تعطیل شدند. روشن است که نتیجه چنین فضایی، فقر فرهنگی و اجتماعی و سیاسی خواهد بود.

در شماره‌های پیشین، به بررسی وضعیت و میزان مشارکت سیاسی کردها در کشورهای ترکیه، عراق و سوریه پرداختیم. در آخرین بخش این مبحث، ضمن بررسی میزان مشارکت سیاسی کردها در ایران، به مقایسه وضعیت کردها در این چهار کشور خواهیم پرداخت.

کردستان ایران

در ایران، کردها در بخش‌هایی از شمال غربی و غرب کشور و عمدتاً در استان‌های آذربایجان غربی، کردستان، کرمانشاه، ایلام و بخش‌هایی از همدان زندگی می‌کنند. مردم کرد این استان‌ها با لهجه‌های گوناگون کردی از جمله کلهری، سورانی، اورامی، جافی و لکی (با توجه به مناطق جغرافیایی محل سکونتشان) سخن می‌گویند. ۸۰ درصد مردم مناطق کردنشین، سنی مذهب هستند. اما فصل مشترک نیازها و خواسته‌های آنان، نه مسائل مذهبی، بلکه احترام به هویت قومی و زیرساخت‌های توسعه است.

در عراق نیز حزب بعث با سیاست عربیزه کردن کردها، سال‌ها آنان را مورد سرکوب‌های وحشتناک قرار می‌داد که اوج این سرکوب‌ها عملیاتی است تحت عنوان «انفال» که در آن به نسل‌کشی کردها پرداخته شد. کشور سوریه نیز کردها را اجنبی خوانده و آن‌ها از داشتن حق شهروندی و شناسنامه، محروم کرد. کردهای سوری حتی اجازه کار کردن در این کشور را به راحتی نداشتند. برعکس کشورهای مذکور، ایران، هویت خود را بر اساس قومیت قرار نداده است. در اصل یازدهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با اشاره به آیه کریمه «ان هذاه امتکم امه واحده و انا ربکم فاعبدون» تأکید بر وحدت مسلمانان است. همچنین در اصل نوزدهم، بیان شده: «مردم ایران از هر قوم و قبیله‌ای که باشند، از حقوق مساوی برخوردارند و رنگ، نژاد، زبان و مانند این‌ها، سبب امتیاز نخواهد بود.» پیش از تقسیمات کشوری جدید، آنچه که پیوند میان کردها با این کشورها بود، اسلام بود؛ اما سیاست دولت-ملت سازی، شکاف بین شیعه و سنی، عرب و کرد، ترک و کرد را شکل داد و ما شاهد سرکوب، نزاع و جنگ بین کردها و این ۳ دولت بودیم.

رویکرد فرهنگی و سیاسی دولت ایران نسبت به کردها: ایران، رویکرد فرهنگی و سیاسی آزادتری نسبت به اقوام خود از جمله کردها اتخاذ کرده است. برخلاف ترکیه، استفاده از زبان کردی و کاربرد کلمات کرد و کردستان در ایران با مانعی مواجه نبوده است. زبان کردی از دیرباز در رسانه‌های محلی، مورد استفاده قرار گرفته است و در سال‌های اخیر، زمینه‌های تدریس زبان‌های قومی در مدارس نیز فراهم شده است. همچنین سیاستمداران کرد شیعه، منعی در رسیدن به بالاترین مناصب سیاسی و اداری نداشته‌اند. چنین شرایطی برای مدت طولانی در کشورهای سوریه، عراق و ترکیه وجود نداشت؛ یا هنوز هم وجود ندارد.

رویکرد ایران در قبال کردهای منطقه: ایران با درک عمیق و ترسیم تصویر واقع بینانه و صحیح از ماهیت مسئله کردی، می‌تواند به طرق مؤثری نقش آفرینی کند. از جمله اقدامات ایران عبارتند از:

- همکاری نزدیک با دو کشور عراق و ترکیه در حل مسالمت‌آمیز مسائل کردی در منطقه
- مدیریت بحران کردی در سوریه با استفاده از نفوذ و قدرت بی‌بدیل ایران در سوریه
- همکاری نزدیک با کردهای منطقه و کمک به تحقق خواسته‌های مشروع و قانونی آنان.

پس از پایان درگیری‌های منطقه کردستان ایران و همچنین جنگ ۸ ساله با عراق، زمینه سرمایه‌گذاری اقتصادی دولت در منطقه افزایش یافت و توسعه صنعتی و اقتصادی در منطقه، در اولویت قرار گرفت. همچنین سهم کردها به‌ویژه کردهای اهل سنت در مدیریت سیاسی و ساختار قدرت کشور، افزایش یافت. تحت تأثیر همین وقایع، تغییرات وسیعی در اندیشه روشنفکران، دانشجویان و اقشار دیگر صورت گرفت. تغییرات اساسی‌ای که در سمت-گیری افکار عمومی و مطبوعات و آزادی‌های مشروع سیاسی صورت گرفت، تأثیر خود را بر جای گذاشت و نخبگان کرد به این باور رسیدند که در چهارچوب قانون اساسی نیز می‌توان به فعالیت پرداخت و شاهد رشد و شکوفایی بود. این امر، موجب حداکثر میزان مشارکت کردها در انتخابات سال ۱۳۷۶ شد. همچنین در سال‌های بعد، میزان مشارکت کردها در انتخابات مجلس شورای اسلامی، روند صعودی خود را طی کرد. سفر مقام معظم رهبری در اردیبهشت سال ۸۸ به استان کردستان، پیام‌ها و پیامدهایی را برای مردم استان به ارمغان آورد؛ مانند افزایش عمران و آبادانی، تقویت وحدت شیعه و سنی در پی سخنرانی و تأکید ایشان در مقوله وحدت، پخش پنج وعده اذان اهل سنت از رسانه محلی (صدا و سیما).

به طور کلی می‌توان گفت: استان‌هایی که همواره در مطالعات جغرافیای سیاسی ایران از آن‌ها به عنوان سرزمین‌های واگرا نام برده می‌شود، پس از انقلاب، گرایش شدیدی را نسبت به مشارکت در تصمیم‌گیری‌های ملی نشان داده‌اند که بیانگر نقش مؤثر جمهوری در تقویت هویت ملی، به جای هویت محلی سابق است.

مقایسه:

تفاوت مبانی هویت ملی در ایران با دیگر کشورها: پس از وقوع جنگ جهانی دوم و تقسیمات جدید کشوری تحت عنوان دولت-ملت سازی، مشاهده می‌کنیم که این امر در ۳ کشور ترکیه، عراق و سوریه باعث شکاف عظیمی بین کردها با نژاد عرب و ترک شد. هویت ملی در این کشورها بر اساس قومیت، تعریف شده است. ترکیه، هویت ملی خود را بر ترک بودن استوار کرده و به انکار هویت کردها پرداخت و آنان را ترک کوهستان نامید و تا سال ۱۹۹۱ میلادی، استفاده از کلماتی مانند کردستان و کرد و نیز تکلم به زبان کردی، حتی در زندگی شخصی، در این کشور ممنوع بود.

نخبگان کرد باید در راستای همسویی با دولت‌های مرکزی، به هم‌گرایی برسند و ضمن اتحاد با یکدیگر، جای پای خود را در حکومت و دولت قوی کنند. حکومت‌های مرکزی نیز در کشورهای عراق، سوریه و ترکیه باید تعامل سازنده‌ای با کردها برقرار کنند و حقوق سیاسی و اجتماعی آنان را محترم بشمارند. نتیجه این امر، امنیت بیشتر در منطقه و کم‌رنگ شدن نقش گروه‌های تروریستی است.

منابع

۱. کولایی، الهه؛ حریری، رحمن، اسدی کیا، بهناز؛ مسئله کردی در روابط ایران و ترکیه؛ فصلنامه ژئوپلیتیک-سال دوازدهم، شمار سوم
۲. پیشگاهی‌فرد، زهرا؛ (اسفند ۱۳۷۹) کردستان در مسیر مشارکت سیاسی؛ پژوهش‌های جغرافیایی-شماره ۳۹
۳. غفاری، مسعود؛ زرین‌کاوینی، بهروز؛ (بهار ۱۳۹۰) بررسی روند مشارکت شهروندان استان کردستان در انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۶-۸۴؛ فصلنامه ژئوپلیتیک-سال هفتم، شماره اول
۴. فتحی، محمد؛ (خرداد ۱۳۸۴) سیاسی و اجتماعی: طالبانی، کردها و مشکل همسایگان؛ گزارش-شماره ۱۶

رویکرد کردها در قبال ایران: با مقایسه آنچه در کردستان ایران می‌گذرد، اوضاع کردهای سوریه و ترکیه نشان‌دهنده این واقعیت است که کردها خود را در این دو کشور، بیگانه می‌دانند اما ایران را سرزمین مادری خود می‌دانند و خواسته‌هایشان نیز در چهارچوب حکومت موجود است. در ایران نیز گروه‌های جدایی طلب کرد، فاقد پایگاه اجتماعی لازم هستند. داده‌های مربوط به میزان مشارکت مردم در انتخابات مجلس را می‌توان به عنوان معیاری برای نبودن پشتیبانی مردم از جنبش‌های جدایی طلبانه کرد به کار برد. همچنین نخبگان کرد کشور عراق از جمله «ملا مصطفی بارزانی»، بر ایرانی بودن کردها تأکید دارند. بارزانی در یکی از مصاحبه‌های خود، اظهار داشته: «هرجا که کرد هست، آنجا ایران است.»

نتیجه گیری:

آنچه که ما امروز از وضعیت کردها در کشور عراق و سوریه مشاهده می‌کنیم، دفاکتوست و پایداری لازم را ندارد. اگر امروز، کردها در این کشورها دارای پایگاه اجتماعی و سیاسی اند، نه به دلیل به رسمیت شناختن نژاد و هویت کرد، بلکه به دلیل ضعف حکومت مرکزی است.

عَدَالَت و جَمْهُورِ اسْلَامِی

امیر حسین کهندانی

دانشجوی کارشناسی رشته علوم سیاسی

با شروع یک انقلاب خواستار برچیدن چنین نظامی شدند و با وقوع انقلاب سال ۱۳۵۷ امیدها در دل مردم زنده شد تا دیگر شاهد یک نظام ناعادلانه نباشند. امام خمینی (ره) که رهبری انقلاب را بر عهده داشتند، عدالت را یکی از مهم ترین ارزش های بشری در جوامع بشری می دانستند همچنین با توجه به سخنرانی های ایشان و مکتوبات ایشان می توان متوجه ارزش والای مفاهیمی همچون: عدالت، قسط، توجه به مستضعفین، کوخ نشینان، فقیران و پابرهنگان شد. از سوی دیگر ایشان حملات تند و گزنده ای نسبت به ظالم، ظلم، تبعیض و فساد داشتند. امام خمینی (ره) افتخار انقلاب را حمایت از پابرهنگان می دانستند و همچنین معتقد بودند که مسئولین باید توجه ویژه ای نسبت به قشر مستضعف داشته باشند. از افراد دیگری نیز که نقش مهمی در پیروز شدن و به ثمر رسیدن انقلاب اسلامی داشت، می توان به شهید بهشتی اشاره کرد. ایشان در سخنرانی های متعددی به اهمیت عدالت در انقلاب اسلامی ایران اشاره می کنند و همچنین شهید مطهری که از افراد نزدیک به امام خمینی (ره) بودند بر عدالت تاکید می کردند. در قانون اساسی جمهوری اسلامی؛ عدل اساس و فلسفه اصلی جمهوری اسلامی است. با گذشت زمان از انقلاب اسلامی فاصله اعمال مسئولین با عدالت بیشتر و بیشتر شد به طوری که می توان گفت مسئولین به کلی ارزش ها و اهداف انقلاب را از یاد بردند و فراموش کردند که اصلا چرا مردم انقلاب کردند؟

عدالت از آن دسته مفاهیمی است که در تمامی ادیان الهی، مکاتب بشری، چه شرقی و چه غربی فارغ از زمان یا مکان به عنوان ارزشی عالی شناخته می شود. تعاریف و برداشت های متعددی از عدالت در مکاتب مختلف بشری و ادیان به چشم می خورد اما به دلیل این که مسئله در این یادداشت، حکومت اسلامی (جمهوری اسلامی) و عدالت است به دیدگاه اسلام در مورد عدالت می پردازیم. عدالت در دیدگاه اسلام به قدری اهمیت دارد که شأن نزول پیامبران الهی رو برقراری قسط و عدل می داند همچنین آیات و روایات بسیاری زیادی در باب حکومت و عدالت در منابع مختلف اسلامی آمده است البته در این موضوع می توان به سیره معصومین هم توجه کرد که هر گاه به حکومت رسیدند جز عدالت رفتار نکردند. عدالت یکی از اهداف اصلی حکومت معصومین بود و بر هر موضوع دیگری ارجحیت داشت. به طور کلی اسلام معتقد به عدالت در تمامی ابعاد زندگی بشری است و ماندگاری یک حکومت را بدون عدالت و قسط ناممکن می داند. می توان گفت تعریف اسلام از عدالت، قرار گرفتن هر چیزی در جای خودش است.

در زمان حکومت رضاخان و فرزندش، مردم ایران شاهد ظلم و بی عدالتی های بی حد و حصری بودند.

بررسی سازمان آمار در سال ۹۸ نشان می دهد فاصله درآمدی بین دهک اول (۱۰ درصد از کم درآمد ترین افراد در سال) و دهک دهم (۱۰ درصد از پردرآمد ترین افراد در سال) ۱۰ برابر می باشد به طوری که یک خانواده در دهک اول (۱۰ درصد از کم درآمد ترین افراد در سال) ۱۳ میلیون تومان است و درآمد دهک دهم (۱۰ درصد از ثروتمند افراد در سال) ۱۴۳ میلیون تومان است یعنی بیش از ۱۰ برابر. البته اگر این آمارها شفاف و درست باشد. به هر ترتیب اگر به همین آمار هم اکتفا کنیم فاصله بین فقیر و غنی بسیار زیاد است یعنی درآمد یک سال یک خانواده ثروتمند برابر است با درآمد ۱۰ سال فقیر ترین یک خانواده. این حد از اختلاف در یک جامعه ای که بر اساس فلسفه اسلام بنا شده است پذیرفتنی نیست. مگر شهید بهشتی نفرمودند ((بالا بروید یا پایین بیایید، اصلا قرآن را بر سر جامعه پهن کنید، مادامی که در آن جامعه در یک سو گرسنه بیچاره از سرما لرزان وجود دارد، از سوی دیگر متنعمان برخوردار از همه چیز، آن جامعه لجن است)) پس چه اتفاقی افتاد که امروز یک نفر گور خواب است و دیگری در ویلای هزار میلیاردی خود زندگی می کند؟

باید گفت که متاسفانه مسئولان از ارزش های اسلامی و انقلابی که توسط بنیان گذاران انقلاب اسلامی بیان شده بود، فاصله گرفته اند و راه حل مشکلات فعلی هم برگشت به همان ارزش های والای اسلامی و البته همان دیدگاه ابتدای انقلاب می باشد.

منابع

<http://www.imam-khomeini.ir>

کتاب باید و نباید ها شهید بهشتی (تفسیر قرآن، سوره ال عمران)

<https://www.amar.org.ir>

اگر به مسئله عدالت در جمهوری اسلامی پردازیم باید بگوییم با توجه به چهار دهه که از انقلاب گذشته است همانطور که رهبر انقلاب فرمودند در اجرای عدالت اجتماعی موفق نبوده ایم.

هر چه از انقلاب فاصله گرفته ایم، فاصله غنی و فقیر و در نهایت شکاف طبقاتی بیشتر شد. دلیل اصلی این اتفاق، تضاد منافع و خود را برتر از مردم دانستن برخی از مسئولین و فاصله گرفتن از مکتب امام خمینی(ره) است به طوری که امروزه کارهای بسیاری از مسئولان با رویکرد انقلاب اسلامی و ارزش های اسلامی سنخیتی ندارد. می توان گفت نگاه مسئولان متاسفانه با ابتدای انقلاب تفاوت پیدا کرده است. بسیاری از دولت ها در این ۴ دهه فقط نگاه به منافع طبقات خاصی داشتند یعنی دولتی به اسم سازندگی تلاش می کند مکاتب اقتصادی غربی را در جمهوری اسلامی پیاده سازی کند و یا دولت دیگری به اسم عدالت، فاصله طبقاتی را افزایش می دهد و این ها همه در ایجاد بی عدالتی نقش موثری داشته است.

در واقع دولت ها با عملکرد خود نشان دادند که هیچ گاه به دنبال تحقق عدالت نبوده و فقط به منافع گروه مورد نظر خود اهمیت دادند. همین موضوع باعث شده است که توسعه به شکل ناعادلانه ای میان استان های کشور صورت بگیرد به صورتی که در بعضی از استان ها تعداد افراد بی سواد بسیار زیاد است و افراد ناتوان در این استان ها رو به افزایش است. در بسیاری از دولت ها در طول این ۴۰ سال دقیقاً زمانی که مردم عام فقیرتر شدند افراد خاص ثروتمند تر شدند این افراد با توجه به رانت هایی که دولت و مسئولین در اختیارشان گذاشتند بسیار زود تر از تصمیم های اقتصادی با خبر شدند و شرایط را برای ثروت اندوزی خود فراهم کردند. بسیاری از دولت ها همین اقدامات را تکرار کردند و باعث شدن تا طبقه ای بسیار غنی ایجاد شود و از سوی دیگر افرادی هستند که حتی به نان شب خود محتاج اند. فرق این دو در چیست؟ مگر هر دو ایرانی نیستند؟ پس چگونه شد که فردی هزار میلیارد ثروت دارد و دیگری نان شب هم ندارد؟

بی اثر سازی تحریم‌ها (نظام مالی)

امیر مهدی عابدی

دانشجوی کارشناسی رشته علوم سیاسی

داخلی در ازای خرید خارجی، استراتژی «تجارت کالا و خدمات تحت اتاق‌های تسویه پایاپای دو یا چندجانبه» را در دستور کار خویش قرار داده‌اند. این اتاق‌ها با هدف نظام مند شدن مبادلات تهاتری بین کشورها و تسهیل انجام چنین مبادلاتی شکل گرفته‌اند. به این ترتیب، پس از حذف انتقال انواع ارزهای بین المللی، تسویه خرید و فروش کالا و خدمات با ارز ملی کشورهای حاضر در اتاق مذکور انجام خواهد شد.

از طرف دیگر، وجود اتاق‌های متعدد تسویه پایاپای بین یک کشور و سایر کشورها، علاوه بر ایجاد تعادل در تراز تجاری، فرصت بهینه‌ای را برای انجام بازرگانی فرامنطقه‌ای فراهم می‌آورد. به این ترتیب، علاوه بر کاهش ریسک مشکلات ناشی از تحریم بانکی توسط نهادهای بین‌المللی، حل چالش نقل و انتقال ارز خرید خارجی، بی نیازی از سیستم سوئیفت، کاهش هزینه‌های انتقال ارز و کارمزد بانکی و مدیریت نرخ انواع ارز در بازار، می‌توان از امکانات اتاق‌های تسویه پایاپای در راستای توسعه تجارت خارجی و فروش و صادرات کالا و خدمات ساخت داخل در ازای خرید خارجی بهره جست.

یکی از اهداف اصلی تحریم جمهوری اسلامی ایران، ایجاد اختلال در چرخه تجارت بین‌المللی کشور است. مهم‌ترین روش ایالات متحده برای تحقق اهداف رژیم تحریم علیه ایران، استفاده از قدرت حاکمیت دلار در دنیاست. بنابراین، با تحریم بانک‌ها و مبادلات مالی کشور توانسته است تجارت بین‌المللی ایران را با مشکل مواجه کند. در این شرایط، نیاز به تأسیس و به کارگیری سازوکارهای جایگزین در راستای بی‌اثر کردن تحریم‌ها برای انجام تجارت بین‌المللی ایران، احساس می‌شود.

در این رابطه، محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، بر ضرورت هم افزایی و هماهنگی دستگاه‌های مسئول در حوزه سیاست پولی، مالی و تجاری تأکید کرد و گفت: «در وضعیت فعلی، باید فرایند تهاتر کالا را تسهیل کنیم و غل و زنجیر بروکراسی اداری را از پای کسب و کارها و تجار و بازرگانان، باز کنیم.»

اتاق تسویه پایاپای: راه‌حل مشکل تجارت بین الملل ایران

کشورهای پیشرو در زمینه تجارت بین‌الملل، به منظور نیل به هدف فروش حداکثری کالا و خدمات تولید

وجه معامله را به حساب اتاق مذکور واریز می‌کند. از سوی دیگر، در صورتی که دو بازرگان از دو کشور مختلف بخواهند کالاهای خویش را با یکدیگر معاوضه کنند، ذیل مکانیزم‌های این اتاق است که این کار صورت می‌پذیرد.

در نهایت، اتاق‌های بین دو کشور از طریق برقراری تعادل مالی بین خود، تسویه را انجام می‌دهند.

تجربیات جهانی

بسیاری از اقدامات انجام شده در حوزه معاملات پایاپای در دنیا، توسط کشور چین صورت گرفته است. چین دومین اقتصاد بزرگ جهان است که طبق پیش‌بینی اقتصاددانان، تا سال ۲۰۴۰ میلادی، اقتصادی سه برابر بزرگتر از اقتصاد آمریکا خواهد داشت. بنابراین کارشناسان چینی همواره بر روش معامله پایاپای در ازای انتقال ارز و معامله با دلار تأکید داشته‌اند. چین، ژاپن، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، پاکستان، برزیل، ایتالیا، کره جنوبی، کره شمالی و روسیه، از کشورهایی اند که دارای اتاق‌های تسویه پایاپای فعال بین یکدیگرند.

در حال حاضر، جمهوری اسلامی ایران در معرض شدیدترین تحریم‌های بانکی قرار دارد. طی سالیان طولانی، ایران با رویکرد دورزدن تحریم‌ها، به تأمین نیازهای خود پرداخته است اما به نظر می‌رسد که با توجه به هدفمند شدن تحریم‌ها، نیاز به تغییر رویکرد به سمت ایجاد سازوکارهای جدید برای رفع محدودیت‌های تجاری، وجود دارد. ایران می‌تواند با ایجاد اتاق‌های تسویه پایاپای با شرکای تجاری خود، علاوه بر کم‌اثر کردن تحریم‌ها، توازن تجاری را با شرکای اصلی خود، ایجاد کند. این رویکرد در بلندمدت علاوه بر بی‌اثر کردن تحریم‌های بانکی، موجب سوق دادن تجارت کشور به سمت کشورهای هم‌پیمان و افزایش امنیت تجارت خارجی ایران خواهد شد.

منابع:

مقاله دکتر حسن عباسی (درباره ایجاد باشگاه تحریمی‌ها) سایت اتاق بازرگانی ایران

اتاق‌های تسویه پایاپای در شرایط اعمال تحریم بانکی، می‌توانند به عنوان یک کانال امن و بدون ارتباط با نظام‌های مالی تحت کنترل غرب عمل کنند و علاوه بر کاهش هزینه‌ها مانند تبدیل و حواله ارز، موجب تسهیل و تنوع در روش‌های پرداخت تجارت خارجی و کاهش ریسک ارزی کشور نیز شوند.

روش کاری اتاق‌های تسویه پایاپای

پس از توافق بین حاکمیت‌های دو کشور، نهاد مالی ویژه‌ای توسط هر یک از دو کشور شکل می‌گیرد. این نهاد که وظیفه آن تشکیل دو حساب ویژه واریز و برداشت است، عملیات حسابداری و مالی، فرایندهای تجاری و بازرگانی و ارائه خدمات اعتباری اعم از اعتبار اسنادی (LC) بین دو کشور در حوزه تجارت خارجی را به عنوان کارگزار از سوی دولت متبوع خویش، مدیریت می‌کند.

در اتاق‌های تسویه پایاپای، هیچ تراکنشی بین دو کشور اتفاق نمی‌افتد و عملاً یک کار حسابداری در جریان مبادلات انجام می‌شود و بدون نیاز به ارزهای جهان‌روا، مبادلات بین کشورها ساماندهی می‌شوند. بنابراین، در اتاق تسویه پایاپای، یک حساب واریز در داخل کشور و حساب برداشت در کشور مقابل افتتاح می‌شود. عملیات حسابداری برای این حساب ویژه، بر اساس یک دارایی ارزشمند باثبات مانند طلا، دلار و یا نفت خام، انجام می‌شود.

مبنا قراردادن طلا یا نفت به عنوان مقیاس ارزیابی، به منظور جبران ضرر هر یک از کشورها در صورت سقوط ارزش پول ملی کشور دیگر اهمیت می‌یابد. ضمانت جبران کاهش ارزش پول موجود در هر یک از حساب‌ها بر عهده دولت‌ها است، نه بازرگانان؛ زیرا قیمت قطعی معامله و نرخ تبدیل ارز در زمان تشکیل اعتبار اسنادی به صورت قطعی محاسبه می‌شود.

در صورتی که بازرگانی بخواهد از کشور مقابل، کالایی خریداری کند، صرفاً با مراجعه به اتاق تسویه پایاپای، اعتبار اسنادی دریافت کرده و می‌تواند از کشور مذکور کالایش را خریداری و حمل نماید. وجه معامله را نیز به حساب اتاق، واریز می‌کند. در سوی دیگر، اگر تاجر کشور هدف بخواهد کالایی خریداری کند، با مراجعه به اتاق تسویه پایاپای در کشور خویش، کالایش را خریداری و

تروریسم؛ بهانه لشکر کشی

محمد حسین نیکبختیان

دانشجوی کارشناسی رشته علوم سیاسی

نیروهای قسد کنترل ۷۰ درصد منابع نفتی سوریه را به دست گرفتند که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به میدان العمر اشاره کرد که تا پیش از سال ۲۰۱۱ روزانه ۸۰ هزار بشکه نفت از آن استخراج می‌شد. همچنین میدان التک در حومه شرقی دیرالزور با تولید روزانه ۴۰ هزار بشکه، میدان های السویدیه و الرمیلان، با ۱۳۲۲ حلقه چاه نفت و حدود ۲۵ حلقه چاه گاز در مناطق الشدادی، الجبسه و الهول در حومه جنوبی حسکه که تا پیش از سال ۲۰۱۱ تولید روزانه آنها به حدود ۲۰۰ هزار بشکه یعنی نزدیک به نیمی از کل تولیدات نفتی سوریه می‌رسید، از جمله میدان‌های مهم نفتی تحت کنترل نیروهای قسد بودند.

رقابت روسیه-آمریکا

با آغاز عملیات "چشمه صلح" ترکیه در نهم اکتبر، بار دیگر معادلات در شمال شرق سوریه بر هم ریخت و دو هفته پس از اتمام این عملیات که به بیرون کردن گروه‌های کرد از منطقه هم مرز با ترکیه منجر شد، در حالی که دمشق با حمایت مسکو برای پر کردن جای خالی نیروهای قسد تلاش کرده و مسئولان روس بر لزوم کنترل دوباره دمشق بر تمامی میدان‌های نفتی تاکید داشتند، دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا ۲۷ نوامبر به صورت غیرمنتظره‌ای از

از سال ۱۹۸۰ تا پایان ۲۰۱۰، نفت سوریه در کنترل خانواده اسد بوده و مسائل مربوط به آن کاملاً محرمانه بود. مقادیر تولید نفت نیز در سازمان اوپک ثبت نشده و آمار واقعی تولیدات میدان‌های نفتی به جز چند میدان بزرگ به اطلاع مردم سوریه نمی‌رسید. با آغاز جنگ داخلی در سال ۲۰۱۱ مناطق نفتی از کنترل دمشق خارج شده و زوایای پنهان تولیدات نفتی افشا شد. گروه‌های ارتش آزاد و پس از آنها جبهه النصره کنترل برخی از میدان‌های نفتی شرق را به دست گرفته و شروع به استخراج نفت کردند، در ادامه داعش در سال ۲۰۱۳ با کنترل این میدان‌ها، منابع مالی مورد نیاز خود را تامین کرد و تا سال ۲۰۱۴ کنترل بیشتر میدان‌های نفتی و در راس آنها میدان العمر در دیرالزور را به دست گرفت.

وزارت دفاع آمریکا (پنتاگون) درآمدهای داعش از نفت سوریه در سال ۲۰۱۵ را ۴۰ میلیون دلار در ماه تخمین زد. دو سال بعد، داعش از بیشتر مناطق شرق سوریه بیرون رانده شد و نیروهای سوریه دموکراتیک (قسد) که تحت حمایت واشنگتن هستند، کنترل میدان‌های نفتی را به دست گرفتند. این میدان‌ها به دلیل حملات هوایی آمریکا که با عنوان قطع منابع اصلی درآمدی داعش صورت می‌گرفت، آسیب بسیاری دیدند و داعش پیش از فرار خود، بخش وسیعی از این زیرساخت‌ها را نابود کرد.

به این ترتیب روسیه بیشترین سهم را از نفت سوریه در اختیار داشته و دستیابی به راه حلی سیاسی در سوریه بیشتر از همه به نفع مسکو است و می‌تواند سرمایه‌گذاری‌های سیاسی و اقتصادی خود در سوریه را به پیش ببرد. مساله نفت سوریه تنها به مردم این کشور اختصاص ندارد و در صورتی که درگیری‌ها ادامه یابد، می‌توان گفت خاک سوریه نیز تنها به مردم این کشور مربوط نمی‌شود.

به طور کلی، واشنگتن، مسکو، آنکارا و نظام اسد، برای سیطره بر مناطق غنی از نفت و آب در سوریه با یکدیگر رقابت دارند و این مساله می‌تواند نقش اساسی در ترسیم نشانه‌های هرگونه راه حل سیاسی برای بحران سوریه داشته باشد.

قصد خود برای امضای قراردادی با بزرگترین شرکت آمریکایی جهت استخراج نفت در سوریه خبر داد. او گفت: حفاظت از چاه‌های نفت، داعشی‌ها را از درآمدهای آن محروم می‌کند و کردها از این مساله سود خواهند برد و احتمال دارد آمریکا نیز از آن بهره‌مند شود. این در حالی است که ترامپ ششم نوامبر اعلام کرده بود می‌خواهد نیروهای آمریکایی را از شمال شرق سوریه خارج کند. بر خلاف اظهارات ترامپ، در اواخر نوامبر ۱۷۰ دستگاه کامیون نظامی آمریکا به همراه ۱۷ خودروی زرهی حامل سربازان آمریکایی از شمال عراق وارد پایگاه‌های این کشور در نزدیکی میدان‌های نفت و گاز در استان‌های دیرالزور و حسکه شدند.

روسیه که این روزها با هماهنگی ترکیه گشت‌زنی‌های نظامی در برخی مناطق نفتی سوریه انجام می‌دهد، قدرتمندترین رقیب آمریکا در این مناطق است و هرگونه راه‌حل سیاسی در آینده در گرو روابط این دو کشور است. روسیه از زمان ورود نظامی به درگیری‌ها در سوریه در سال ۲۰۱۵ بر بیشتر قراردادهای نفت و گاز سوریه کنترل

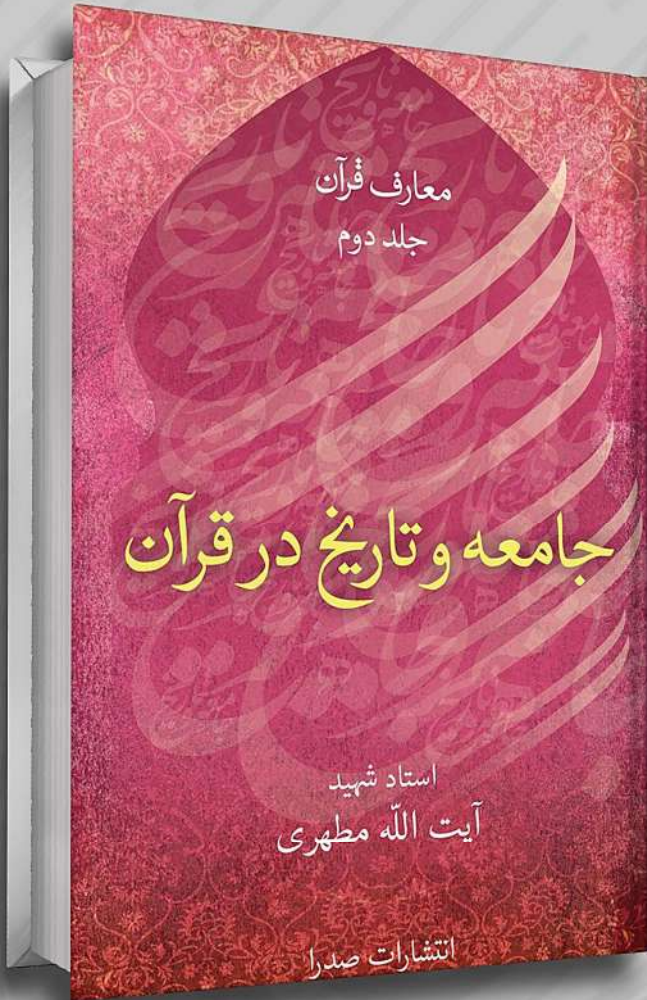
شهید مطهری

بهمن ماه سال ۱۲۹۸ هجری شمسی در قریه فریمان از توابع مشهد متولد شد پدرش شیخ حسن مطهری مردی با اخلاق و با تقوا بود. وی در سنین کودکی به مکتب خانه رفت و به فراگیری قرآن و تعلیمات ابتدایی می‌پردازد. در ۵ سالگی علاقه زیادی به رفتن به مکتب خانه از خود نشان می‌داد. در سنین ۱۲ سالگی میل و علاقه اش به اسلام و علوم دینی او را به حوزه کشاند به ویژه در روزگاری که استبداد رضاخانی عرصه را بر روحانیون تنگ کرده بود. در سال ۱۳۱۱ به حوزه علمیه مشهد عزیمت نمود و تحصیل مقدمات علوم دینی را آغاز کرد. در همان آغاز اندیشه‌های مربوط به خدا شناسی سخت او را به خود مشغول می‌داشت به طوری که هدف او از خواندن مقدمات عربی، فقهی اصولی و منطقی تنها این بود که بتواند آراء فیلسوفان بزرگ را درک بنماید.

استاد پس از حدود چهارسال تحصیل در حوزه علمیه مشهد در سال ۱۳۱۵ عازم قم گردیدند و طی پانزده سال اقامت در حوزه علمیه قم از محضر بزرگانی همچون آیت‌الله بروجردی، آیت‌الله خمینی، حاج میرزا علی آقا شیرازی و علامه طباطبایی استفاده نمود. در سال ۱۳۳۱ استاد مطهری به تهران مهاجرت نمود و فعالیت علمی اش را آغاز کرد و در مدرسه سپهسالار به تدریس پرداخت و در سال ۱۳۳۲ کتاب اصول فلسفه جلد اول را شرح و پاورقی زدند. استاد مطهری در سال ۱۳۳۴ فعالیت علمی خود را در دانشکده الهیات و معارف اسلامی شروع نمود و به مدت ۲۲ سال ادامه یافت. در سال ۱۳۳۹ کتاب داستان و راستان را نوشت و در سال ۱۳۴۴ از سوی کمیسیون ملی یونسکو در ایران برنده جایزه یونسکو گردید. استاد در قیام ۱۵ خرداد در اثر روابط زیادی که با مردم و اقشار مختلف تهران داشت در قیام ۱۵ خرداد نقش اساسی ایفا نمود. استاد مطهری زمانی که امام خمینی در پاریس بودند از معتمدین اصلی امام بودند و نقش بسیار مهمی در هنگام تبعید امام داشتند. در نهایت استاد مطهری پس از یک عمر مجاهدت در روز سه شنبه ۱۱ اردیبهشت سال ۱۳۵۸ ساعت ده و بیست دقیقه شب توسط گروهک جنایتکار فرقان به شهادت رسیدند از این عالم برجسته آثار زیادی برجای مانده است که می‌توان به، شرح اصول فلسفه و روش رئالیسم (علامه طباطبایی)، امامت و رهبری، داستان راستان، انسان کامل، انسان در قرآن و فلسفه اخلاق اشاره کرد.

جامعه و تاریخ در قرآن

معرفی کتاب جامعه و تاریخ در قرآن :

کتاب جامعه و تاریخ در قرآن جلد دوم از مجموعه معارف قرآن شامل دوازده جلسه درس استاد شهید آیت الله مرتضی مطهری در حوزه علمیه قم (حسینیه ارگ) در سالهای ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ است. نویسنده در این اثر طی فصول متعدد، به بررسی جامعه و تاریخ از منظر قرآن و اسلام می پردازد. این کتاب همچون سایر آثار آن اسلام شناس عظیم الشان از نکات بدیع و نغز فراوان برخوردار است که حاکی از حاد بودن و جولان ذهن و از آن بالاتر احساس مسئولیت آن متفکر شهید در مقابل برداشت های غلط از قرآن است که آن روز مثلا عده ای تحت تأثیر مکتب مادی برداشتی خاص از سرانجام و سرنوشت تاریخ از نظر قرآن پیدا کرده بودند و استاد از کنار این انحرافات فکری به آسانی نمی گذشت و همین حساسیت ها باعث شد که به عنوان نزدیک ترین یار امام خمینی (ره) اولین هدف ترور کسانی واقع شود که فکر می کردند با وجود او نمی توانند به درون دستگاه هدایت انقلاب اسلامی راه پیدا کنند.

در بخشی از کتاب جامعه و تاریخ در قرآن می خوانیم:

یک مطلب مسلم است که انسان زندگی اجتماعی دارد ، چه انسان متمدن و چه انسان وحشی. از قدیم ترین ایامی که به دست آمده است این مطلب روشن است که انسان ها از زمره آن حیوان هایی هستند که زندگی شان به صورت اجتماعی و دسته جمعی بوده است. اینجا یک مبحث که از قدیم فیلسوفان مطرح کرده اند این است که آیا انسان اجتماعی بالطبع است یا اجتماعی بالاجبار و بالاضطرار؟ می دانیم که این جمله از ارسطو معروف است که انسان مدنی بالطبع است؛ یعنی اجتماعی بودن برای انسان یک امر طبیعی است نه یک امر اضطراری، موافق طبع انسان است؛ طبع و سرشت انسان اجتماعی بودن را اقتضا می کند.

در مقابل این نظریه، نظریه افرادی است که اجتماعی بودن انسان را بالاضطرار می دانند و معتقدند که انسان به حسب اصل طبیعت، انفرادی است و اضطرار او را وادار به زندگی اجتماعی کرده است. این صرفاً یک مسئله نظری نیست، اثر عملی هم دارد. آن هایی که انسان را بالطبع اجتماعی می دانند قهراً تکامل انسان را هم در زندگی اجتماعی می دانند؛ یعنی انسان فقط در زندگی اجتماعی به کمال لایق خودش می رسد و تکامل پیدا می کند. برعکس، هرچه که زندگی جنبه انفرادی پیدا کند انسان از کمال و سعادت خودش باز می ماند. ولی آن هایی که نظریه شان این است که انسان اجتماعی بالاضطرار است قهراً مدعی هستند که زندگی اجتماعی، انسان را ناقص می کند و انسان هر اندازه که به طبیعت برگردد و از اجتماع دورتر باشد کامل تر است و به کمال انسانی خودش بهتر و بیشتر می رسد. مطابق این نظریه، انسان کمالی که دارد از سرشت طبیعی خودش دارد و نقصی که دارد از اجتماع دارد.

راه های ارتباطی

TalatomeDouran@Gmail.com

ادمین تلگرام : @Talatome_er   کانال تلگرام: @Talatome_Douran

Politics_Knowledge

TalatomeDouran_mag

دانش علوم سیاسی را در کانال تلگرام و پیج اینستاگرام دنبال کنید.